

Avl har givet stor ydelsesfremgang

Af teamleder Jakob Lykke Voergaard, SEGES Innovation

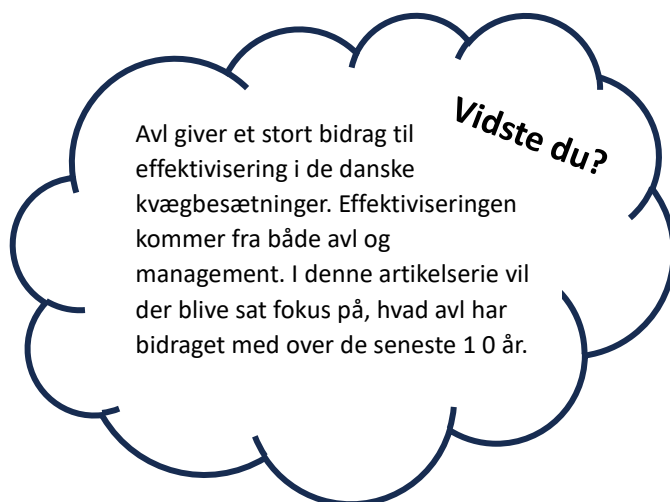
Avl er en kompleks størrelse, og det kan være svært at se den direkte økonomiske gevinst på bedriften. Der er ikke en post under indtægter i regnskabet, som hedder avl, men i stedet kan den findes under udgifter. Så hvad bidrager avl med?

Ydelse er den mest betydende egenskab i NTM

Ydelse er den egenskab, som har størst økonomisk betydning i det nordiske avlsmål NTM, og har derfor også den højeste vægt i NTM. Ydelse står for henholdsvis 31% af Holsteins avlsmål, 34% af RDMs avlsmål og 32% af Jerseys avlsmål. Ydelsesindekset er sammenvejet af indekserne for kilo mælk, fedt og protein. Der er negativ vægt på mælk, da det er en omkostning, mens der er positiv vægt på kg fedt og protein, da de afregnes ved mejerierne. Derudover beregnes indekser for fedt- og proteinprocent, da kilo fedt og protein er afhængige af procenterne

Stor fremgang i ydelsesindekserne

Alle racer har haft en stor avlsmæssig fremgang for ydelse i de sidste 50 år. Som det fremgår af tabel 1, har der over en tiårsperiode (2014 - 2024) været fremgang i ydelsesindekset fra 17,8 til 20,9 indekseenheder. Det betyder, at køerne i stalden, nu i gennemsnit, har et højere genetisk potentiale for ydelse i forhold til generationerne før dem. Fremgangen har samme tildens for alle racer. Der har været en stor indeksfremgang for både kg fedt og kg protein, mens fremgangen for kg mælk har været mindre. Det er helt som forventet i forhold til den økonomiske værdi af hhv. fedt, protein og mælk. Både Holstein og RDM har haft en stor fremgang i fedt- og proteinprocenterne, mens Jersey har haft en mindre fremgang i proteinprocent og stort set uændret fedtprocent. Indekserne viser en fin avlsfremgang, men hvad er betydningen i mælketanken for tiårsperioden?

Egenskab	HOL	RDM	JER
Mælk, kg	9.8	5.4	9.5
Fedt, kg	19.5	16.1	16.1
Protein, kg	17.8	14.8	18.5
Fedt, %	11.8	16.1	0.9
Protein, %	15.5	15.4	8.0
Ydelses indeks	20.9	17.8	20.0

Tabel 1: Fremgang i ydelsesindekser fra 2014 til 2024 for køer fra Danmark, Finland og Sverige.

Meget mere mælk i tanken

I perioden fra 2014 til 2024 er det genetiske potentiale for ydelse steget markant, og for alle racer er der kommet flere kilo mælk, fedt og protein. Mælken er blevet mere koncentreret, da både fedt- og proteinprocenten er steget. Som det ses i tabel 2, har Holstein sat turbo på produktionen og er steget knap 650 kg mælk og hele 85 kg værdistof i perioden. Det svarer til en ydelsesstigning i værdistof på godt en procent pr. år. For RDM og Jersey har fremgangen i kilo været lidt mindre i perioden med henholdsvis 377 kg mælk og 74 kg værdistof for RDM og 544 kg mælk og 65 kg værdistof for Jersey. For RDM svarer det til en årlig stigning på én procent om året, mens Jersey har haft en fremgang på cirka 0,9 procent om året i perioden. I de seneste 10 år er mælken blevet betydeligt mere koncentreret, hvilket er en stor fordel, da Arla afregner for kilo fedt og kilo protein, mens mælken koster penge at håndtere, og kræver ekstra foder at producere.

Egenskab	HOL	RDM	JER
Mælk, kg	643	377	544
Fedt, kg	49	43	34
Protein, kg	36	31	31
Fedt, %	0.35	0.48	0.05
Protein, %	0.16	0.15	0.16

Tabel 2: Avlsmæssig fremgang i ydelsespotentiale fra 2014 til 2024 for køer fra Danmark, Finland og Sverige.

Mere koncentreret mælk

For alle tre racer er proteinprocenten steget mellem 0,15 og 0,16 procentpoint. For fedtprocenten er RDM steget med hele 0,48 procentpoint, mens Holstein er steget med 0,35 og Jersey med 0,05 procent. Det skal nævnes, at Jersey i den seneste månedsopgørelse fra ydelseskontrollen nu i gennemsnit har en fedtprocent over 6,0. Avl bidrager til en betydelig fremgang i ydelse, og det vil fortsætte i fremtiden. Men der er også mange andre vigtige egenskaber i NTM. I artikelserien vil vi dykke ned i de enkelte egenskaber og vise, hvad avl har bidraget med over de seneste 10 år.